herpy

GEKKOER

Homopholis fasciata

En kraftig, fløyelsmyk gekko fra savannene i Øst-Afrika med mørke bånd over ryggen og både heftelameller og klør på tærne. Den er mest aktiv om natten, gjemmer seg i hull i store trær og later som den er død når den blir truet. Stellet er bare beskrevet i grove trekk.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Banded velvet gecko Tidligere navn: *Platypholis fasciata; Homopholis erlangeri* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**9-11 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**8-12 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Savanne**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**40 × 40 × 60 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Varmeplass	**28-32 °C**
Temperatur, natt	**19-24 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
UVB	**Valgfritt**
Vinterhvile	**19-23 °C** 12-16 uker
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Parvis eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**2 egg**
Kull per år	**4-5**
Inkubasjon	**60-80 dager** ved 26-29 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Homopholis fasciata er en kraftig bygget gekko med et kort, rundt hode og en lang, jevnt tykk hale som ikke spisser seg mot enden. Huden er myk som fløyel. Fargen går fra grønn via grå til brun, og over ryggen ligger et mønster av mørke bånd eller vinkler. Halen er ringet i grått og hvitt. Under tærne sitter heftelameller, og tærne har samtidig klør. Om natten blir dyret lysere. Voksne dyr blir omtrent 9-11 cm inkludert hale.

Arten ble beskrevet i 1890 av Boulenger under navnet *Platypholis fasciata*, med Mombasa i Kenya som typelokalitet. Artsnavnet kommer av latin *fascia*, bånd, og viser til båndene over ryggen. En østlig form, *H. f. erlangeri*, er beskrevet fra Juba-elven, men regnes i dag som synonym. I naturen er arten vanlig både i byer og på landsbygda.

Gekkoen kan bite og holde fast, men gjør det sjelden. Det viktigste forsvaret er å ligge helt i ro og late som den er død, og et truet dyr kan bli liggende urørlig i to-tre dager. Arten er sjelden i fangenskap, og det finnes bare få pålitelige opplysninger om langtidsstell, så mye av stellet nedenfor er et forsiktig utgangspunkt. Levealderen i fangenskap er ikke dokumentert; 8-12 år er et anslag ut fra gekkoer av samme størrelse.

Utbredelse og leveområde

Homopholis fasciata lever i Øst-Afrika: i det sørlige Somalia, det sørlige Etiopia (ved Juba-elven), Kenya og Tanzania. Typelokaliteten er Mombasa ved den kenyanske kysten, og arten er også kjent fra det nordlige Kenya.

Utbredelsen er stor, og arten regnes ikke som truet. Funn på kartet utenfor området kan være feilregistreringer.

> **Naturlig utbredelse:** Etiopia, Kenya, Somalia og Tanzania.

LEVEOMRÅDE

Arten finnes i savannebiomer, både fuktige og tørre, der det står store trær. Den bor i hull og sprekker i stammene og under løs bark og er funnet fra havnivå til minst 1.300 meters høyde. Den bruker også hus, murer og hager, der den kan sees klatre på vegger.

Gekkoen er mest aktiv om natten, men viser seg også om dagen og gjemmer seg i skyggen når solen står høyest. Savanneklimaet har en tydelig regn- og tørketid. Konkrete målinger av temperatur og fuktighet fra leveområdene er ikke dokumentert, så tallene i stelleavsnittene bygger på erfaringer fra fangenskap og ikke på målinger i naturen.

Stell

TERRARIET

Et par kan klare seg i et terrarium på omtrent 50 × 25 × 30 cm, men et høyere terrarium er bedre, fordi *H. fasciata* klatrer. Et terrarium på 40 × 40 × 60 cm (lengde × bredde × høyde) er derfor et godt minimum, og større er alltid bedre, særlig hvis du holder mer enn to dyr.

Innred terrariet som en liten skog med mange skjul. Skråstilte korkplater, korkrør og grener med løs bark gir dyret hull å sitte i om dagen og steder å legge egg, og solide levende planter gir klatrevei og skygge. Et omvendt underfat til en urtepotte er et godt skjul ved bunnen. Det skal være skjul både i den varme og den kjølige enden.

Bruk et bunnsubstrat av sphagnum, torv og sand som kan holde på litt fuktighet. Terrariet skal ha to ventilasjonsåpninger, slik at luften kan sirkulere uten at det tørker helt ut.

TEMPERATUR

Om dagen skal temperaturen ligge på 24-28 °C, og det skal være et varmere sted på 28-32 °C, for eksempel under en liten halogenpære på 10-20 W eller over en varmematte. Om natten kan den falle 3-6 °C, til omtrent 19-24 °C.

Hold alltid en gradient, slik at dyret selv kan velge mellom varm og kjølig side. Mål med et digitalt termometer i begge ender. Til avl kan en kjølig periode fra sent på høsten til sent på vinteren hjelpe (se avl).

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten skal være moderat til høy, 60-80 %, med en gradient fra den ene enden av terrariet til den andre. Det ordnes ved å sette vannskålen i den kjølige enden og spraye det området, slik at den andre enden holdes litt tørrere. Angivelsene svinger fra daglig spraying til 2-3 ganger i uken; la hygrometeret og bunnen avgjøre.

Ha en skål med friskt vann framme, og rengjør og fyll den opp et par ganger i uken. La bunnen tørke litt opp mellom sprayingene, slik at det ikke oppstår mugg.

LYS OG UVB

Arten er aktiv i skumringen og om natten og kan sees i dagslys, men skjuler seg i skyggen midt på dagen. Bruk vanlig planteslys på en tidsbryter, 12 timer på og 12 timer av. Sesongvariasjoner i dagslengde er ikke nødvendige, men kan hjelpe med å sette i gang paringen. Et svakt nattlys gjør det mulig å se dyrene om kvelden.

UVB er ikke nødvendig for arten, men kan brukes. Velg i så fall et svakt UVB-lys, og sørg for rikelig med skygge.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Hovedfôret er sirisser, supplert med kakerlakker, melorm og andre insekter i passende størrelse, slik at kosten blir variert. Voksmøllarver kan gis en gang imellom. Insektene skal kunne svelges uten besvær.

Pudre insektene med kalk og vitaminer ved annenhver fôring. For mye kalk får kalksekkene på halsen til å svulme opp, så hold igjen hvis de blir tydelig hovne. Voksne dyr fôres 3-4 ganger i uken og ungdyr oftere; juster etter dyrets vekt og hale.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Homopholis fasciata kan bite og holde fast, og den later som den er død og blir ofte liggende urørlig når den er redd, så ikke ta den opp uten grunn. Gi nye dyr tid til å falle til.

En hann kan holdes sammen med en hunn, og grupper med en hann og to hunner er også forsøkt. Det er bare få erfaringer med hvordan hanner oppfører seg overfor hverandre, så hold dem ikke sammen, og skill dyrene ved uro, bitt eller tapte haler.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannene har tydelige hemipenisbuler ved halerota og to porer rett foran kloakken, som hunnene mangler. Alder og vekt ved kjønnsmodenhet er ikke dokumentert for arten. Vent med å sette en hunn i avl til hun er fullvoksen og i god hold, fordi hun mister mye kalk ved eggleggingen.

PARRING

Angivelsene om avl er uenige: den beskrives både som enkel og som vanskelig. En kjølig periode fra sent på høsten til sent på vinteren eller tidlig på våren, der temperaturen senkes omtrent 5 °C, fremmer avlen. Endringer i dagslengden kan også hjelpe, men er ikke nødvendige. Egglegging kan forekomme om vinteren på den nordlige halvkule.

En hann kan gå sammen med hunnen. Sett dyrene sammen i et terrarium med mange skjul, og hold øye med bitt og stress.

EGGLEGGING OG KULL

Homopholis fasciata legger to egg om gangen, og det kan komme 4-5 legginger i en avlsperiode. Eggene har hardt skall og legges skjult under løs bark, i sprekker eller nedgravd på et lett fuktig sted. Gi hunnen korkbark og grener med løs bark og en kasse med lett fuktig substrat, slik at hun har et sted å legge dem.

Gi henne rikelig med kalk og insekter gjennom hele sesongen, og kontroller at hun ikke går ned i vekt. Intervallet mellom leggingene er ikke dokumentert.

INKUBASJON

Samle inn eggene, og legg dem for eksempel i et flaskelokk med tørr sand som settes i en beholder som er halvfull av fuktig materiale. Eggene skal ha luftfuktighet, men ikke stå i fuktighet. Ruge dem ved 26-29 °C. Under disse forholdene klekkes de etter omtrent 60-80 dager.

Om temperaturen påvirker kjønnet, er ikke dokumentert for arten. Hold temperaturen stabil.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

OPPDRETT AV UNGER

Ungene innredes som de voksne, bare i mindre skala: en liten faunaboks med fuktig bunn, skjul og grener. Gi dem små insekter som små sirisser og spretthaler pudret med kalk, og spray boksen jevnlig. Vekst og første fôring er bare sparsomt beskrevet, så hold øye med vekten. Skill ungene hvis noen biter eller blir hengende etter.

Helse og vanlige feil

Det finnes ingen artsspesifikke opplysninger om sykdommer hos *Homopholis fasciata*. Disse generelle risikoene for insektetende gekkoer gjelder også her:

- For lite kalk og D3-vitamin, særlig hos hunner i avl og ungdyr. Gi kalk på insektene, men unngå overdosering, som får kalksekkene på halsen til å svulme opp.
- For høy temperatur, som gir stress og dårlig appetitt. Hold en tydelig gradient.
- Konstant våt bunn og dårlig luftsirkulasjon, som gir mugg og hudproblemer.
- Hudrester på tær og halespiss ved dårlig fuktighet under hudskifte.

Hold øye med dyrets vekt og hale. Kontakt veterinær med erfaring på krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser på flere uker eller ser slapt ut.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.